

BIBLIA O AUTORITE

1. POJEM "AUTORITA"

Naše slovo "autorita" pochádza z latinského slova "*auctor*" = "ručiteľ", "predchodca" (predok), "pôvodca" (autor), "staviteľ", "roz množovateľ". Tento pojem teda vyjadruje ideu pôvodu a záruky. V pozadí je myšlienka, že pôvodca je v nadradenom postavení voči príjemcovi a je zároveň ručiteľom za svoju prácu alebo rozhodnutie.

Acts 3:15 to.n de. avrchgo.n th/j zwh/j avpektei,nate(o n o` Qeo.j h;geiren evk nekrw/n(ou- h`mei/j ma,rture,j evsmenÅ	auctorem vero vitae interfecistis quem Deus suscitavit a mortuis cuius nos testes sumus
--	--

:Eprepen ga.r auvtw/ (diV o n ta. pa,nta kai. diV ou- ta. pa,nta(pollou.j ui`ou.j eivj do,xan avgago,nta to.n avrchgo.n th/j swthri,aj auvtw/n dia. paqhma,twn teleiw/saiÅ	Hebrews 2:10 decebat enim eum propter quem omnia et per quem omnia qui multos filios in gloriam adduxerat auctorem salutis eorum per passiones consummare
--	---

avrchgo,j(ou(o` (1) strictly, *one who goes first on the path; hence, leader, prince, pioneer* (HE 2.10); (2) as one who causes someth. to begin *originator, founder, initiator* (HE 12.2).

Novozmluvný pojem "moc" v zmysle "autorita" je prekladom gréckeho slova *exousia* ("exúzia") = "právomoc", "sloboda" "možnosť". Toto grécke slovo vyjadruje predstavu práva a slobody. Tento pojem je úzko spojený s pojmom "bytie" (úzia), preto pravdepodobne vyjadruje moc založenú na postavení a právach z neho vyplývajúcich.

kai. ei=pen auvtw/ o` dia,boloj(Soi. dw,sw th.n evxousi,an tau,thn a pasan kai. th.n do,xan auvtw/n(o ti evmoi. parade,dotai kai. w- eva.n qe,lw di,dwmi auvth,n	Luke 4:6 And the devil said to Him, "All this authority I will give You, and their glory; for <i>this</i> has been delivered to me, and I give it to whomever I wish.
---	---

evxousi,an noun acc fem sing, from **evxousi,a(aj(h`** *authority, right, power*; (1) as denoting the power of decision making, esp. as the unlimited possibility of action proper to God *authority, power* (AC 1.7); (2) as denoting God's power displayed through the sphere of nature *power, authority* (RV 9.10, 19); (3) as denoting limited authority to act, given to Satan in his sphere of dominion *power, sphere of power, dominion* (AC 26.18); (4) as Jesus' divinely given and unrestricted exercise of freedom to act *power, authority* (JN 10.18); (5) as authority imparted to a community to act in ordering relationships within it *right, control, authority* (2C 13.10); (6) as those in whom authority for ruling rests, both supernatural and human, esp. in the pl. *officials, authorities, dignitaries, (the) government* (CO 1.16); (7) symbolically represented through the wearing of a marriage token, as a head covering worn by a woman, *symbol, sign of authority* exercised by the man (1C 11.10).

Autorita podľa týchto pojmov je teda nadradenosť alebo právomoc založená na prvenstve, autorstve, alebo právnom postavení. Grécky pojem "právomoc" hovorí tiež o schopnosti a slobode konať svoju vôľu a vyžadovať poslušnosť od iných.

2. PÔVOD AUTORITY

Pôvod každej autority je v Bohu, pretože on je pôvodcom (autorom) a staviteľom všetkých vecí a stvoriteľom všetkých bytostí (Iz 45:7,18, Rim 13:1, Júda 8,9). Jeho JESTVOVANIE, MOC a VÔĽA sú základom každej ďalšej autority.

1 BYTIE - EXISTENCIA

Božie bytie (Božia existencia, viď Sk 17:28)¹. Božie jestvovanie je základnou podmienkou každej

¹ VEn auvtw/| ga.r zw/men kai. kinou,meqa kai. evsme,n(w`j kai, tinej tw/n kaqV u`ma/j poihtw/n

inej existencie, pretože svojím jestvovaním sa každá vec a bytosť podieľa odvodeným spôsobom na Božom jestvovaní, nie panteisticky, ale prostredníctvom stvorenia "ex nihilo". Uznanie jestvovania vecí a bytostí je zároveň uznaním "práva byť", ktoré pochádza z Božieho stvorenia (tj. "uvedenia" do bytia). Jestvovanie je preto základom dôstojnosti, alebo vznešenosti všetkých bytostí (prípadne vecí).

Uznanie autority je preto v prvom rade uznanie **práva na existenciu** ako základného práva udeleného Božím stvorením. Preto najhlbšia vzburá proti Božej autorite spočíva vo vzbure proti samotnému bytiu, proti stvoreniu, napríklad aj proti svojej vlastnej existencii.

2 POSTAVENIE - ÚRAD

Podkladom každej autority je aj Božia neodvodená a absolútna moc. V Biblii je označovaná aj ako Božia sláva (hebrejsky KÁBÓD - "váha", dôstojnosť, závažnosť, dôležitosť). Je to Božia schopnosť a sila konať svoju vôľu (Ž 84:11, Ján 1:14).

!Akm.-lK' l[; hw"hy>

ar'b'W

~m'Ay !n"l'

h'a,r'q.mi-l[;w> !AYci-rh;

yKi hl'y>l' hb'h'l, vae

Hg:nOw> !v'l'w>

`hP'xu dAbK'-lK'-l[;

Isaiah 4:5 then the LORD will create above every dwelling place of Mount Zion, and above her assemblies, a cloud and smoke by day and the shining of a flaming fire by night. For over all the glory there *will be* a covering.

dAbK' n.m. and f. **abundance, honour, glory**, c. of God, , 3. *honour, dignity*, of position; , b. of God, ydIAbK. *the honour due to me*, (Yahweh).

Božia moc je podkladom každej autority ako zdroj jej VPLYVU a MOCI. Boh nielen priviedol všetky veci k bytiu, ale ich aj zaštitil svojou mocou. Poskytol im ochranu právnu tak, že určil trest za ich zničenie alebo ublíženie a priamu tak, že ich osobne chráni pri ohrození a dáva im tiež schopnosť sebaobrány.

Uznanie autority je preto aj uznaním odvodenej "slávy", alebo "dôstojnosti" (dôležitosť, závažnosť) každej veci .

Vzbura proti Božej moci je vzburou proti "zaradeniu na rebríčku dôležitosť" a vplyvu .

3 POVERENIE (PRÍKAZY)

Božia vôľa (Zj 4:11) (Božie rozhodnutie udeliť zo svojej autority iným bytostiam, tzv. "delegovaná autorita") je v pozadí každej autority ako PRÍČINA, a PRAVNE ZDÔVODNENIE. Okrem jestvovania a moci (viď vyššie), Boh udelil svoj príkaz a súhlas s vykonávaním autority (Gen 1:28).

Uznanie delegovanej autority je preto vyjadrením súhlasu s Božou vôľou, s Božím rozhodnutím dať niekomu zo svojho božského bytia, slávy a slobody, aby mohol rozhodovať o sebe a o iných.

Pochopenie pôvodu autority je nutné pre správny postoj k nej a schopnosti podriaďiť sa jej. Autorita nie je čosi náhodné, čo prišlo prostredníctvom evolúcie a bez čoho by sa oveľa ľahšie žilo. Autorita stojí na oveľa hlbšom základe.

3. ÚČEL DELEGOVANEJ AUTORITY

Boh delegoval časť zo svojej moci a svojho práva Stvoriteľa a majiteľa sveta iným bytostiam s určitým presne a jasne definovaným úmyslom. (Gen 1:29,30, Ž 8:5-9, Júda 6). Cieľom takejto delegovanej autority je:

1 BOŽIA SLÁVA

Prejav Božej (Otcovej) autority v autorite inej nestvorenej (Kristus Fil 2:11) alebo stvorenej (Ž 8:5-8) bytosti. Boh očakáva, že existencia, správanie a rozhodovanie každej bytosti povedie k ďakovaniu a oslave jej Tvorcu. Človek dostal na tento účel z Božej dôstojnosti (slávy), aby jeho rozhodnutia a činy mali potrebnú závažnosť a mohli tak osláviť Boha (Ž 82:6).

2 ÚČASŤ NA BOŽEJ MOCI

Prejav Božej lásky a Božia ochota rozdeliť sa s vlastnou mocou a právnym postavením (Ján 1:12 + 1Jána 3:1). Človek je schopný používať SILU, ktorú dostal od Boha, na uskutočnenie svojej vôle. Taktiež môže konať skutky v MENE (tj. na podklade právneho postavenia) Ježiša Krista.

3 SLOBODA

možnosť voľby, právo konať vlastnú vôľu (v rámci Božieho zákona (Gen 1:16,17)). Sloboda je schopnosť a možnosť uskutočnenia vlastného rozhodnutia. Človek je stvorený tak, že jeho rozhodnutia sú pravé (nie sú vopred určené, determinované) a ich uskutočňovanie (do istej miery) možné. Človek je AUTOROM svojich rozhodnutí. (odtiaľ pochádza jeho zodpovednosť.)

4 OCHRANA

Rodičia a deti, muž a žena (1 Pt 3:7), starší zboru a členovia zboru (1 Pt 5:1-3, Žid 13:17), vláda a občania (Rim 13:3-5), učiteľ a vyučovaný (Ef 4:11m). Boh poveril ochranou slabších tie bytosti, ktorým dal autoritu. Boh je ochranca slabých (viď žalmy) a delegovaná autorita má vždy tento účel (viď prorocké knihy proti útlaku chudobných a slabých).

5. Služba - vedenie iných je v NZ definované ako služba (Lk 22:24-27). Boh je láska a všetku svoju moc (autoritu) používa na službu (Mk 10:45). Aj apoštol Pavel nazýva svoju prácu diakoniou (Rim 15). Sem by sme mohli zaradiť aj autoritu kresťana používanú v duchovnom boji.

4. ZNEUŽITIE AUTORITY

Ako všetky Božie dary, aj tento veľkolepý dar autority je zneužívaný. Niekoľko spôsobov zneužívania autority je ľahko odvodiť z predchádzajúceho paragrafu:

1 PRIVLASTNENIE BOŽEJ SLÁVY

namiesto oslavy Boha, ide tu o snahu dostať sa vyššie ako to určil Boh vyjadrenú myšlienkou "najvyššia autorita som ja" (Satan: Iz 14, Ez 28).

2 ZOTROČOVANIE

namiesto služby a ochrany, dochádza k obmedzovaniu ich slobody, vyžadovanie služby, ohrozenie, pôsobenie utrpenia (Dan 4:27, Lk 12:45,46).

3 PRESADZOVANIE SEBECKÝCH ZÁUJMOV

Namiesto realizácie Božích cieľov, ignorovanie Božích plánov a záujmov podriadených (Mt 21:33-46).

5. BIBLICKÝ POSTOJ K AUTORITÁM

Z vyššie uvedeného vyplýva, že za autoritou stojí sám Boh a postoj k autoritám je prenesene postojom k samému Bohu a k jeho vôli. Vidíme to aj na biblických príkazoch o nutnosti rešpektovania autority na každej úrovni:

1. Autorita blížneho (Jakub 4:11) - medzi seberovnými
2. Autorita rodičov "Cti otca a matku" (Ex 20:12, Iz 45:10) - autorita v rodine
3. Autorita v cirkvi: (veriacich): "Jedni druhých považujte za dôstojnejších (Ef 5:20) (starších): "k staršiemu ako k otcovi" (1 Tim 5:1)
4. Autorita v spoločnosti (vláda, úrady, štátne inštitúcie, škola, vojsko, polícia): "je Božím služobníkom" (Rim 13:1-7).

1 POSTOJ K NEHODNÝM AUTORITÁM

K dileme dochádza tam, kde sa darovaná právo-moc využíva proti Bohu a jeho vôli. Jednoducho

povedané: požiadavky delegovanej autority sú v rozpore s Božími príkazmi, alebo so svedomím podriadeného. Môže kresťan jednoducho povedať: "poslúcham len autoritu, ktorá sa podriaďuje Bohu?" Alebo má poslúchať aj tam, kde dostáva rozkazy v rozpore s Božou vôľou? Obe tieto riešenia sú zastávané ľuďmi, ktorí vychádzajú pri svojom tvrdení z Biblie. Ani jedno však neplatí bez výnimky.

Pri riešení tejto dilemy treba dodržať dva biblické princípy:

.1 Rozlišovať "osobu" a "úrad" (postavenie).

Napríklad:

Môj blížny môže byť bezbožný a zlý, ale aj tak mu ostáva dôstojnosť ("sláva") stvorenia. (Chránený je príkazmi: "Nezabiješ", "Kto by sa hneval..., kto by povedal "ráka". "Nesúďte...")

Moji rodičia môžu rozkazovať proti Bohu, ale ostáva im dôstojnosť darcov môjho života.

Moji spolukresťania môžu byť Bohu neposlušní, ale ostáva im dôstojnosť vykúpenia a pomazania. (Vid' postoj Dávida k Saulovi, postoj Pavla k Najvyššiemu kňazovi, Ježišov príkaz poslúchať farizeov napriek ich pokrytectvu (Mt 23).

Predstavitelia vlády a vládni zamestnanci môžu byť nespravodliví, skorumpovaní alebo jednoducho ateisti, ale napriek tomu im ostáva dôstojnosť Božieho poverenia vládnuť (Dan 2:20, Rim 13).

Táto dôstojnosť postavenia ostáva človeku a každej bytosti aj v tom prípade, že neposlúcha Boha (Júda 9). Odňať ju môže len Boh. Ako podriadený, som povinný pravdivo a otvorene konfrontovať nadriadenú autoritu vo veci nesprávneho konania alebo hriechu, nesmiem sa ale správať pri tom neúctivo, nadradene alebo inak "zhadzovať" jej postavenie ("úrad"). Úcta k postaveniu musí byť zachovaná, aj keď je obsadený nehodnou osobou. Podľa toho potom vyzerá postup podriadeného a jeho chovanie.

.2 Zákaz vzbury.

Ďalší biblický princíp vyplýva z prvého - kresťan sa nikdy nebúri proti autorite, aj v prípade, že jej musí hovoriť najneprijemnejšiu pravdu.

Vzbura je satanský princíp. Satanovo kráľovstvo je založené na osobnej vzbure proti Bohu a na potláčaní osobných práv a ambícií podriadených.

.1 Poslušnosť

V niektorých prípadoch (nedá sa všeobecne určiť, kedy) Boh dovoľuje poslušnosť nižšej autority aj keď je namierená proti Jeho vôli (uznanie tejto nižšej autority je v takomto prípade dôležitejšie, ako uskutočnenie Božej "dokonalejšie" vôle). Napr. Ježiš bol poddaný rodičom vo všetkom, Pavel sa podriadil starším v Jeruzaleme (Sk 21). Schopnosť podriaďiť sa v prípadoch, ktoré vyžadujú trpezlivosť a znášateľnosť je prejavom lásky. (1 Kor 13).

.2 Neposlušnosť

Jestvuje ale možnosť odmietnutia poslušnosti nižšej autority kvôli poslušnosti vyššej autority. V prípade, že nižšia autorita odporuje vyššej, je nutné zistiť vôľu autority nadriadenej a poslúchnuť túto. Toto sa dá ľahko zneužiť (odvolať sa na Božiu autoritu, keď sa mi jednoducho nechce poslúchať), preto prv, ako sa k takémuto postupu odhodlám, musím dôkladne skúmať svoje pohnútky a "zbaviť sa" postoja vzbury.

2 AKO SA ZACHOVAŤ K NEHODNEJ AUTORITE V PRAXI?

Vždy začni otvoreným rozhovorom.

Najprv treba o veci otvorene a pokojne hovoriť (Daniel 1, kapitola). Reakcia môže byť nasledovná:

1. Autorita zmení príkaz alebo požiadavku - môžem poslúchať Boha a zároveň jej delegovanú autoritu.

2. Autorita ostáva pri svojom rozhodnutí. Môžem:

(a) Poddať sa - je to v rámci Božej "pripúšťacej vôle" - Boh potvrdzuje jej právomoc na úkor svojej dokonalejšie vôle. Takúto situáciu Boh použije na moje dobré, ako to robím z lásky k nemu (Rim 8:28), a preto, že uznávam Ním postavenú autoritu.

(b) Odmietnuť poslušnosť nie zo vzbury, ale kvôli VYŠŠEJ POSLUŠNOSTI (Peter: "Lepšie je poslúchať Boha ako ľudí".)

6. ZÁVER

Postoj k autorite je postojom k Božiemu zriadeniu. Každou autoritou je možné pohnúť len podľa Božích pravidiel alebo na Boží zásah alebo príkaz.